

ม ง ค ล ที่ ๒ ๘
เป็ น ค น ว่ า ง่ า ย

ม ท า ส มุ ท ร แ ท้ ง คุ ณ ิ ร ร ม

ผู้ปรารถนาความสุขที่มั่นคง
พึงเว้นมิตรชั่วเสีย
พึงคบบุรุษผู้สูงสุด
และพึงตั้งอยู่ในโอวาทของท่าน

มหาวิทยาลัยแห่งคุณธรรม

๓๒๔

ในชีวิตของนักสร้างบารมี การมีกัลยาณมิตรคอยช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ถือเป็นความโชคดีอย่างยิ่ง ยิ่งถ้าเราเป็นคนว่าง่าย อดทนต่อคำตักเตือนสั่งสอน และปฏิบัติตามคำสอนของผู้มีคุณธรรมนั้น ด้วยความเคารพอ่อนน้อม จะส่งผลให้ชีวิตของเราเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เพราะฉะนั้นให้หมั่นประพฤติปฏิบัติธรรมกันให้สม่ำเสมอ เพื่อจิตใจของเราจะได้ผ่องใส แล้วจะเป็นคนว่าง่าย พร้อมที่จะรองรับคุณธรรมที่สูงยิ่งๆ ขึ้นไปจากกัลยาณมิตร

มีพระบาลีว่าไว้ใน ขุททกนิกาย เถรคาถา ว่า

“ปาปมิตฺเต วิวชฺเชตฺวา ภเขยฺยตฺตมปฺกคฺเค

โหวาทเ จสฺส ติฏฺเฐยฺย ปตฺถเนฺโต อจฺลํ สุขํ

ผู้ปรารถนาความสุขที่มั่นคง พึงเว้นมิตรชั่วเสีย พึงคบ
บุรุษผู้สูงสุด และพึงตั้งอยู่ในโอวาทของท่าน”

คนว่าง่ายมีความเคารพเชื่อฟัง และตั้งอยู่ในโอวาทของผู้มีคุณธรรม ย่อมจะได้รับการถ่ายทอดคุณงามความดี จะเป็นที่ยกย่องแห่งสิริมงคลทั้งปวง โสวักขัสสตาคือ ความเป็นผู้ว่าง่าย จะเกิดขึ้นกับเราได้ก็ต่อเมื่อเรามีความสำนึกอยู่เสมอว่า ยังมีสิ่งที่เราจะต้องฝึกฝนอบรมตนเองอีกมาก แล้วหมั่นสังเกตหมั่นแสวงหาความรู้ และคุณธรรมจากผู้อื่นอยู่เสมอ เมื่อพบแล้ว

มหาสมุทรแห่งคุณธรรม

๓๒๕

ก็ยินดีให้ท่านผู้รู้แนะนำสั่งสอนโดยไม่มีจิตเพ่งโทษไม่ถือรังฉันท์หรือทำให้ท่านเกิดความขัดเคือง แต่ให้ตระหนักในความมีเมตตาและความเสียสละของท่านที่ช่วยแนะนำสั่งสอนให้เราเป็นคนดี

ความเป็นคนว่าง่ายเป็นทางมาแห่งความเจริญ และเป็นคุณธรรมของคนทุกระดับชั้นและทุกวัย ถ้าเราเป็นผู้น้อยเมื่อผิดพลาดก็จะมีผู้ใหญ่คอยตักเตือน ถ้าเป็นผู้เสมอกัน เพื่อนๆ ก็กล้าชี้แนะ แม้เป็นผู้ใหญ่ถ้าหากฝึกเปิดใจให้กว้าง ทำใจให้กล้า รู้จักรับฟังเหตุผลของผู้น้อยที่แนะนำด้วยความปรารถนาดี ก็จะมีแต่ความเจริญ นับว่ามีลัทธิมงคลติดตัวความเป็นคนน่ารักก็จะบังเกิดขึ้น

*เหมือนในสมัยพุทธกาล มีภิกษุรูปหนึ่งอุปสมบทได้ ๕ พรรษา เมื่อเรียนกัมมัญฐานแล้ว ท่านได้ลาอาจารย์และพระอุปัชฌาย์ ไปบำเพ็ญเพียรอยู่ในป่า พอครบ ๓ เดือนออกพรรษาแล้ว ท่านก็ยังไม่วรรลุคุณวิเศษอะไร จึงเกิดความท้อแท้ใจเลยละทิ้งความเพียร แล้วเดินทางกลับ ไม่ปฏิบัติตามโอวาทของอุปัชฌาย์อาจารย์ เมื่อพระอุปัชฌาย์ทราบเข้า จึงมาให้กำลังใจ และก็พาท่านไปเข้าเฝ้าพระศาสดา พระบรมศาสดา

มหาสมุทรแห่งคุณธรรม

๓๒๖

ทรงทราบว่า ภิกษุรูปนี้ ในอดีตชาติเคยเป็นคนว่าง่าย และอยู่ในโอวาทของพระองค์มาก่อน จึงตรัสว่า

“ภิกษุ ทำไมเธอถึงได้ทอดทิ้งความเพียรเสียเล่า ผลอันเลิศในพระศาสนา คือพระอรหัตตผล ย่อมไม่มีแก่บุคคลผู้เกียจคร้าน มีแต่ผู้ที่มีความเพียรเท่านั้น ที่จะมิลิทธิบรรลุธรรมได้ในอดีตเธอเองก็เคยเป็นคนมีความเพียร อดทนต่อโอวาทของครูบาอาจารย์ ดังนั้นแม้จะเป็นน้องคนสุดท้องในบรรดาโอรส ๑๐๐ พระองค์ของพระเจ้าพาราณสี ในที่สุดเธอก็ยังได้เป็นพระราชา”

แล้วพระองค์ทรงเล่าเรื่องในอดีตให้ฟังว่า พระภิกษุรูปนี้เคยเกิดเป็นโอรสองค์สุดท้องของพระเจ้าพาราณสี ชื่อ สังวรกุมาร เป็นคนว่าง่าย เชื่อฟังคำแนะนำของพระโอรสพี่ ซึ่งป็นมหาอำมาตย์ ได้ทรงผูกใจของมหาชนด้วยการบำเพ็ญสังคหวัตถุธรรม จนเป็นที่รักของทุกคน เมื่อพระเจ้าพาราณสีใกล้จะสวรรคต พระองค์ได้ตรัสกับเหล่าอำมาตย์ว่า “โอรสทุกพระองค์ มีสิทธิ์เป็นเจ้าของเศวตฉัตรทั้งนั้น แต่ใครครองใจพวกท่านได้ ก็จงให้เศวตฉัตรแก่ผู้นั้น”

เมื่อพระเจ้าพาราณสีสวรรคตแล้ว พวกอำมาตย์ก็ประชุมกัน และต่างก็เห็นตรงกันว่า พระโอรสองค์สุดท้อง คือ สังวรกุมาร ครองใจประชาชนได้มากกว่าใคร จึงพร้อมใจกันยก

มหาสมุทรแห่งคุณธรรม

๓๒๓

เศวตฉัตรให้ ฝ่ายพระกุมารอีก ๙๙ พระองค์ ซึ่งประทับอยู่ใน
ชนบทที่พระบิดาประทานให้ เมื่อทราบข่าวแล้ว จึงปรึกษากัน
ว่าจะรวมตัวกันยกเศวตฉัตร ถวายแด่เชษฐาองค์โตแทน ดังนั้น
ได้พากันไปล้อมพระนครไว้ แล้วส่งหนังสือถึงพระเจ้าสังวรว่า
“จงคืนเศวตฉัตรมา มิฉะนั้นก็จะต้องรบกัน”

พระเจ้าสังวรตรัสถามอำมาตย์โพธิสัตว์ว่าควรทำอย่างไรดี
พระโพธิสัตว์กราบทูลแนะนำ “ให้แบ่งราชสมบัติเป็น ๙๙ ส่วน
ถวายแด่เจ้าพี่ทั้งหมด แล้วส่งสาสน์เชิญให้มารับ เพราะไม่มี
ความประสงค์จะรบ”

พระเชษฐาองค์โตพระนามว่า **อุโบสถกุมาร** พอได้รับ
สาสน์แล้วก็เรียกน้องๆ มาตรัสว่า “น้องเล็กของเราไม่ได้ตั้งตน
เป็นศัตรู และยังมอบราชสมบัติให้แก่พวกเราทุกคนด้วย แต่
พวกเราจะครองเศวตฉัตรพร้อมๆ กัน คงเป็นไปได้ เพราะฉะนั้น
พวกเราจึงให้เศวตฉัตรแก่น้องเล็กองค์เดียวเถิด” แล้วทั้งหมด
ก็เดินทางไปมอบราชสมบัติคืน

เมื่อเสด็จไปถึง เจ้าชายอุโบสถได้ทอดพระเนตรเห็นสิริ-
ราชสมบัติของพระอนุชา และได้ทรงใคร่ครวญถึงความ
ประสงค์ของพระบิดาแล้ว จึงทูลถามพระเจ้าสังวรว่า “น้องพี่
เจ้ามีศิลาจารวัตรข้อไหน จึงสถิตอยู่เหนือฟ้า และด้วยศิลาจาร-

มหาสมุทรแห่งคุณธรรม

๓๒๘

วัตรข้อไหน หมูญาติทั้งหลายที่มาประชุมกันจึงไม่ย่ำยืมเหงเจ้า”

พระเจ้าสังวรตรัสตอบว่า “หม่อมฉันไม่ได้ริษยาสมณะทั้งหลาย มีแต่นอบน้อมท่านด้วยความเคารพ สมณะเหล่านั้นจึงพร่ำสอนหม่อมฉัน หม่อมฉันฟังคำของสมณะแล้ว ก็ไม่เคยดูหมิ่นใจของหม่อมฉันยินดีในธรรม เจ้าหน้าที่พนักงานแผนกต่างๆ หม่อมฉันก็ไม่เคยตัดเบียดเลี้ยง และได้ตัดบำเหน็จบำนาญให้ลดลง อำมาตย์ผู้ใหญ่ และข้าราชการผู้มีความสามารถของหม่อมฉันมีอยู่ และได้ช่วยกันบำรุงพระนครให้สมบูรณ์ แม้พวกพ่อค้าที่มาจากต่างเมือง หม่อมฉันก็ช่วยจัดการอารักขาให้เขาเหล่านั้น”

อุโบสถกุมารได้สดับคุณของพระเจ้าสังวรแล้วจึงตรัสว่า “ดีแล้ว น้องได้ปกครองราชสมบัติ และหมูญาติโดยธรรม เป็นผู้มีพระปรีชาสามารถ ได้แก้กฏต่อพระประยูรญาติ ดังนั้นศัตรูทั้งหลายก็จะไม่มาเบียดเบียน”

พระเจ้าสังวรได้ทรงประทานยศใหญ่แก่เจ้าพี่ทุกๆ พระองค์ เจ้าพี่เหล่านั้น ประทับอยู่ในราชสำนักถึงครึ่งเดือนก่อนจะกลับก็ทูลว่า “เจ้าพี่ทุกองค์จะคอยระวังพวกโจรในชนบทให้ ขอพระองค์จงเสวยสุขในราชสมบัติเถิด” เพราะพระเจ้าสังวรมหาราชได้ดำรงอยู่ในโอวาทของมหาอำมาตย์โพธิสัตว์

มหาสมุทรแห่งคุณธรรม

๓๒๕

ตลอดพระชนมายุของพระองค์จึงเสวยราชสมบัติอย่างมีความสุข
เมื่อละโลกแล้ว ก็เสด็จไปสู่สุคติโลกสวรรค์

เมื่อจบพระธรรมเทศนา พระบรมศาสดาก็ตรัสกับภิกษุ
รูปนั้นว่า “ภิกษุ ในกาลก่อนเธอก็เคยเป็นคนว่าง่าย แต่บัดนี้
ทำไมเธอจึงไม่ปรารภความเพียรเล่า” แล้วทรงแสดงอริยสัจ ๔
ภิกษุรูปนั้นได้สดิ และปล่อยใจไปตามกระแสพระธรรมเทศนา
ใจหยุดนิ่งเข้าไปตามลำดับ จนได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า ความเป็นคนว่าง่าย จะเป็นทาง
มาแห่งความสุขความเจริญ และคุณธรรมความดีทุกอย่าง เป็น
ปัจจัยให้ได้บรรลุธรรม เพราะฉะนั้นให้พวกเราทุกคน ฝึกที่จะ
ลดตัวของเราลงต่ำ เพื่อยกใจให้สูงขึ้น เหมือนมหาสมุทรเป็นที่
รองรับแม่น้ำทุกสายที่ไหลมาจากทั่วทุกสารทิศ ให้คำแนะนำ
ของยอดกัลยาณมิตรได้มาช่วยเติมส่วนที่พร่อง และเสริมให้เรา
เป็นผู้มีจิตใจสูงส่ง เปี่ยมล้นด้วยคุณธรรมของยอดนักสร้าง
บารมีที่จะมุ่งไปสู่พระนิพพาน ให้ฝึกฝนความเป็นคนว่าง่าย
ควบคู่กับการฝึกทำใจหยุดใจนิ่ง จนกว่าจะเข้าถึงพระธรรมกาย
กันทุกคน

